

หลักสูตรการศึกษาต่อเนื่อง

ชื่อหลักสูตรการสานหมวกจากเส้นไหม จำนวน 10 ชั่วโมง

ด้านความคิดสร้างสรรค์

ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอบัวเขต

ความเป็นมา

ส่งเสริมสนับสนุนเป็นการฝึกทักษะอาชีพตามแนวทางศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน เพื่อพัฒนาอาชีพให้ประชาชนมีรายได้มีงานทำ เป็นการพัฒนาด้านอาชีพ การจัดอบรมการฝึกอาชีพตามความเหมาะสม และความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น

หลักการของหลักสูตร

การทอเสื่ออก เป็นภูมิปัญญาของชาวบ้าน อำเภอบัวเขต จังหวัดสุรินทร์ ที่มีการสืบทอดต่อกันมา จากบรรพบุรุษหลายรุ่น ตั้งแต่อดีตจวบจนปัจจุบัน เนื่องจากตำบลสะเดา แห่งนี้ มีพื้นที่ มีต้นไหมขึ้นอยู่ บริเวณริมน้ำจำนวนมาก ชาวบ้านจึงมีการนำต้นกกมาใช้ในการสานเป็นเสื่อไหม เพื่อใช้ในครัวเรือนและมอบ เป็นมรดกให้ลูกหลานเวลาที่แต่งงานออกเรือนใหม่ ได้นำไปใช้ ทำให้วัฒนธรรมการใช้เสื่ออกยังคงอยู่กับชุมชน มาเรื่อยๆ ในช่วงหลังมีการพัฒนารูปแบบ และวิธีการสาน มาเป็นการทอเสื่ออกเพิ่มมาด้วยและแปรรูปเป็น ผลิตภัณฑ์ที่หลากหลาย ทั้ง เสื่อ หมวก กระเป๋า ตะกร้า ที่รองนั่ง ที่รองแก้วและผลิตภัณฑ์ อื่นๆ อีกหลายชนิด ทำให้ต้นกกและต้นไหม เป็นพืชเศรษฐกิจของชาวอำเภอบัวเขต ชาวบ้านมีปลูกไว้แทบทุกหลังคาเรือน เพราะ เป็นพืชที่ช่วยสร้างอาชีพและรายได้ของชาวบ้านที่สำคัญคือเป็นพืชที่ปลูกและขยายพันธุ์ได้ง่าย

ดังนั้น สกร.อำเภอบัวเขต จึงจัดโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชนพัฒนาอาชีพหลักสูตรระยะสั้น (กลุ่ม สนใจไม่เกิน ๓๐ ชั่วโมง) ขึ้นเพื่อตอบสนองนโยบายและจุดเน้นการดำเนินงานส่งเสริมและสนับสนุนงาน การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ให้มีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล พร้อมทั้งมีประโยชน์ต่อ การประกอบอาชีพและการลดรายจ่ายเพิ่มรายได้ของประชาชนในพื้นที่ อำเภอบัวเขต จังหวัดสุรินทร์

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อให้ผู้เข้าอบรมเข้าใจและเห็นคุณค่าของต้นไหม นำมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ได้
2. เพิ่มทักษะงานฝีมือในการสานหมวก เพื่อการเรียนรู้และใช้เป็นอาชีพเสริมต่อไป
4. เพื่อให้ผู้เข้าอบรมรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ใช้จินตนาการและความคิดในทางที่สร้างสรรค์
5. เป็นการอนุรักษ์และสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น การสานหมวกจากต้นไหมให้คงอยู่ต่อไป และ ประชาชนทั่วไปที่ไม่มีอาชีพ หรือประชาชนที่มีอาชีพอยู่แล้ว แต่ต้องการพัฒนาอาชีพเดิมให้ดีขึ้น

โครงสร้างของหลักสูตร

ที่	เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	จำนวนชั่วโมง	
					ทฤษฎี	ปฏิบัติ
1	1.ช่องทางการประกอบอาชีพ	1.1 ความสำคัญของการประกอบอาชีพ 1.2 ความเป็นไปได้ในการประกอบอาชีพ 1.3 บอกและหาแหล่งเรียนรู้ 1.4 บอกทิศทางการประกอบอาชีพการทำหมวก	1.1 ความสำคัญของการประกอบอาชีพ 1.2 ความเป็นไปได้ในการประกอบอาชีพ 1.3 แหล่งเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพการทำหมวก 1.4 ทิศทางการประกอบอาชีพการทำหมวก	วิทยากรให้ความรู้เบื้องต้นหลักการ ทำหมวก	2	-
2.	2.ทักษะการประกอบอาชีพ	1. ขั้นตอนเตรียมการ ในการหมวก ๒. อุปกรณ์	2. ขั้นตอนเตรียมการ ในทำการหมวก อุปกรณ์ที่ใช้ 1) ต้นไผ่ตากแห้ง 2) สี (ตามต้องการ) 3) ชั้นน้ำพลาสติก 5) มีดคัตเตอร์ 6) กรรไกร (ใช้ตัดแต่งต้นไผ่สำหรับแกนและตัดตอกสำหรับสานหมวก 7) ลูกมะพร้าวแห้ง (ทำแบบหัวหมวก)	วิธีทำ ขั้นตอนและการปฏิบัติงาน 1. คัดเลือกต้นกกไหลที่สมบูรณ์ อายุ 4 – 5 เดือน 2. ตัดต้นกกไหลที่คัดเลือกแล้วนำไปตากแดด ให้แห้ง ประมาณ 5 – 7 วัน 3. เตรียมแบบพิมพ์ส่วนหัวหมวก โดยคัดเลือกจากลูกมะพร้าวแห้ง ขนาดพอเหมาะสมกับขนาดของหมวกที่ต้องการ 4. ฉีดยาฆ่าแมลงลูกมะพร้าวให้ได้รูปทรงของส่วนหัวหมวก ด้วยใบมีดที่คม (ซึ่งต้องอาศัยความชำนาญพอสมควร)		6

				<p>5. นำต้นกกมาฉีกโดยใช้เข็มแดงให้ได้ขนาดเท่ากัน แล้วนำไปแช่น้ำให้อ่อนก่อนที่จะสาน</p> <p>6. เริ่มลายสานหมวกโดยใช้ต้นกกเป็นแกน</p> <p>หลัก จำนวน 4 ต้น (เริ่มต้นสานส่วนหัวของหมวก)</p> <p>แล้วสานขึ้นเป็นรูปวงกลม โดยใช้ลายสานไขว้ไปไขว้มา และเสริมหลักเข้าไปเรื่อย ๆ จนได้แผ่นกลางส่วนบนหมวกเป็นวงกลม (รัศมีประมาณ 4 นิ้ว)</p> <p>7. นำส่วนบนของหมวกที่ได้ไปวางกับแบบพิมพ์ แล้วใช้หมุดตอกยึดติดกับแบบพิมพ์ เพื่อที่จะสานส่วนหัวหมวกตามลายที่ต้องการ ซึ่งมีหลากหลายแบบ โดยใช้ลายสานไขว้ไปไขว้มา และเสริมหลักเข้าไปเรื่อย ๆ จนได้ขนาดความลึกของหมวกตามต้องการ จึงถอดออกจากแบบพิมพ์</p> <p>8. การสานปีกหมวก หลังจากถอดออกจากแบบพิมพ์แล้ว ทำการสานต่อไปจนได้ความกว้างของปีกหมวกตามต้องการ</p> <p>9. ทำการเก็บริมหมวกให้สวยงาม คงทน ไม่หลุดง่าย</p> <p>หมายเหตุ ถ้าต้องการลดลายและสีของหมวก ก็นำต้นกกไหลไปย้อมสี สานในส่วนที่ต้องการ</p>		
3.	3.การ บริหาร	-สามารถวิเคราะห์ ความต้องการของ ตลาดได้	3.1 การบริหารจัดการในการ ประกอบอาชีพการทำหมวก	1. ศึกษาข้อมูลการตลาด และ วิเคราะห์ความต้องการของตลาดใน ชุมชน และแหล่งเรียนรู้	2	

จัดการในอาชีพ	-สามารถคิดคำนวณต้นทุน ผลกำไร/ขาดทุนได้ -สามารถวางแผนการจัดการเกี่ยวกับผลผลิตได้ -สามารถวิเคราะห์และบอกวิธีแก้ปัญหาความเสี่ยงในการประกอบอาชีพได้ -บอกวิธีการป้องกันปัญหาที่เกิดจากความเสียหาย	3.1.1 สามารถบริหารจัดการในการประกอบอาชีพการหมวก 3.1.2 การจัดการเกี่ยวกับการควบคุมคุณภาพการทำหมวก 3.1.3 การคิดคำนวณต้นทุนการหมวก	2. แบ่งกลุ่มศึกษาวิเคราะห์และระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยความเสี่ยงที่คาดว่าจะเกิดขึ้น รวมทั้งหาแนวทางในการจัดการความเสี่ยง 3. ฝึกปฏิบัติการคิดคำนวณต้นทุนกำไร การจัดทำบัญชี การกำหนดราคา การส่งเสริมการขาย การกระจายสินค้า 4. ร่วมกันอภิปราย / เสวนา แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในชั้นเรียน		
---------------	---	---	---	--	--

สื่อการเรียนรู้

๑. วัสดุอุปกรณ์ในการทำหมวก
๒. ใบความรู้
๓. วิทยาการ

การวัดผลประเมินผล

1. การประเมินความรู้ภาคทฤษฎีระหว่างเรียนและจบหลักสูตร
2. การประเมินผลงานระหว่างเรียนจากการปฏิบัติ ได้ผลงานที่มีคุณภาพสามารถสร้างรายได้ และจบหลักสูตร

เงื่อนไขการจบหลักสูตร

1. มีเวลาเรียน ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80
2. มีผลการประเมินตลอดหลักสูตร ไม่น้อยกว่าร้อยละ 60
3. มีผลงานที่มีคุณภาพ

เอกสารหลักฐานการศึกษาที่จะได้รับหลังจากอบรม

1. หลักฐานการประเมินผล
2. ทะเบียนคุมวุฒิบัตร
3. วุฒิบัตร ออกโดยสถานศึกษา

การเทียบโอน

ผู้เรียนที่จบหลักสูตรนี้สามารถนำไปเทียบโอนผลการเรียนรู้กับหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในสาระการประกอบอาชีพวิชาเลือกที่สถานศึกษา

ลงชื่อ

ผู้เสนอหลักสูตร

ลงชื่อ

ผู้ตรวจหลักสูตร

(นางสาวอรรรณ สุตาไสย์)

(นางเพ็ญแข ลินสร้าง)

ครู กศน.ตำบล

ครูอาสาสมัคร

ลงชื่อ

ผู้เห็นชอบหลักสูตร

(สิริกชยุต อธิพงษ์)

ครู

ลงชื่อ

ผู้อนุมัติหลักสูตร

(นางกนกนัฐ สิงหะ)

ผู้อำนวยการศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอศีขรภูมิ

รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอบัวเขต

แผนการจัดการเรียนรู้

วิทยาการ .....

หลักสูตรการศึกษามหภาคจากเส้นกกไหล จำนวน 10 ชั่วโมง (เรียนวันละ ..... ชั่วโมง)

วันที่ ..... เวลาเรียน.....น.

สถานที่จัดการเรียน .....

วัน เดือน ปี	เนื้อหา	กระบวนการจัดการเรียนรู้	หมายเหตุ
วันที่ ..... เวลา	<p>1.ความสำคัญของการประกอบอาชีพ</p> <p>1.1 ความเป็นไปได้ในการประกอบอาชีพ</p> <p>1.2 แหล่งเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพการทำหมวก</p> <p>1.3. ทิศทางการประกอบอาชีพการทำหมวก</p>	<p>-วิทยาการบรรยายให้ความรู้เกี่ยวกับ หลักสูตรการศึกษามหภาคจากเส้นไหล</p> <p>๑.ความสำคัญของการประกอบอาชีพ</p> <p>๒.ความเป็นไปได้ในการประกอบอาชีพ</p> <p>๓. แหล่งเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพการทำหมวกจากเส้นกกไหล</p> <p>๔. ทิศทางการประกอบอาชีพ สานหมวกจากเส้นไหล</p> <p>- ร่วมกันอภิปรายและสรุปผล / เสวนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้</p>	1 ชม.
	<p>2. ขั้นตอนเตรียมการ ในทำการหมวก อุปกรณ์ที่ใช้</p> <p>1) ต้นไหลตากแห้ง</p> <p>2) สี (ตามต้องการ)</p> <p>3) ชั้นน้ำพลาสติก</p> <p>5) มีดคัตเตอร์</p> <p>6) กรรไกร (ใช้ตัดแต่งต้นไหล สำหรับแกนและตัดดอกสำหรับสานหมวก</p> <p>7) ลูกมะพร้าวแห้ง (ทำแบบหัวหมวก)</p>	<p>การลงมือปฏิบัติขั้นตอนการผลิต</p> <p>วิธีทำขั้นตอนและการปฏิบัติงาน</p> <p>1. คัดเลือกต้นไหลที่สมบูรณ์ อายุ 4 – 5 เดือน</p> <p>2. ตัดต้นไหลที่คัดเลือกแล้วนำไปตากแดด ให้แห้ง ประมาณ 5 – 7 วัน</p> <p>3. เตรียมแบบพิมพ์ส่วนหัวหมวก โดยคัดเลือกจากลูกมะพร้าวแห้ง ขนาดพอเหมาะสมกับขนาดของหมวกที่ต้องการ</p> <p>4. ฉีดยาฆ่าเชื้อลูกมะพร้าวให้ได้รับตรงของส่วนหัวหมวกด้วยใบมีดที่คม (ซึ่งต้องอาศัยความชำนาญพอสมควร)</p> <p>5. นำต้นกกมาฉีกโดยใช้เข็มแต่งให้ได้ขนาดเท่ากัน แล้วนำไปแช่น้ำให้อ่อนก่อนที่จะสาน</p> <p>6. เริ่มลายสานหมวกโดยใช้ต้นกกเป็นแกนหลัก จำนวน 4 ต้น (เริ่มต้นสานส่วนหัวของหมวก)</p> <p>แล้วสานขึ้นเป็นรูปวงกลม โดยใช้ลายสานไขว้ไปไขว้มา และเสริมหลักเข้าไปเรื่อย ๆ จนได้แผ่นกลาง</p>	6

		<p>ส่วนบนหมวกเป็นวงกลม (รัศมีประมาณ 4 นิ้ว)</p> <p>7. นำส่วนบนของหมวกที่ได้ไปวางกับแบบพิมพ์ แล้วใช้หมุดตอกยึดติดกับแบบพิมพ์ เพื่อที่จะสานส่วนหัวหมวกตามลายที่ต้องการ ซึ่งมีหลากหลายแบบ โดยใช้ลายสานไขว้ไปไขว้มา และเสริมหลักเข้าไปเรื่อย ๆ จนได้ขนาดความลึกของหมวกตามต้องการ จึงถอดออกจากแบบพิมพ์</p> <p>8. การสานปีกหมวก หลังจากถอดออกจากแบบพิมพ์แล้วทำการสานต่อไปจนได้ความกว้างของปีกหมวกตามต้องการ</p> <p>9. ทำการเก็บริมหมวกให้สวยงาม คงทน ไม่หลุดง่าย หมายเหตุ ถ้าต้องการลวดลายและสีของหมวก ก็นำต้นกกไปย้อมสี สานในส่วนที่ต้องการ</p>	
	<p>3. การบริหารจัดการในการประกอบอาชีพการทำหมวก</p> <p>3.1.1 สามารถบริหารจัดการในการประกอบอาชีพการทำหมวก</p> <p>3.1.2 การจัดการเกี่ยวกับการควบคุมคุณภาพการทำหมวก</p> <p>3.1.3 การคิดคำนวณต้นทุนการทำหมวก</p>	<p>1. ศึกษาข้อมูลการตลาด และวิเคราะห์ความต้องการของตลาดในชุมชน</p> <p>2. แบ่งกลุ่มศึกษาวิเคราะห์และระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยความเสี่ยงที่คาดว่าจะเกิดขึ้น รวมทั้งหาแนวทางในการจัดการความเสี่ยง</p> <p>3. ฝึกปฏิบัติการคิดคำนวณต้นทุน กำไร การจัดทำบัญชี การกำหนดราคา การส่งเสริมการขาย การกระจายสินค้า</p> <p>4. ร่วมกันอภิปราย / เสวนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในอาชีพที่ทำ</p>	2

ลงชื่อ.....วิทยากร
(.....)

วันที่ .....

ลงชื่อ.....ครู กศน.ตำบล
(.....)

วันที่ .....

ลงชื่อ.....ผู้ตรวจแผน
(.....)

วันที่ .....

ลงชื่อ.....ผู้อนุมัติ
(.....)

วันที่ .....